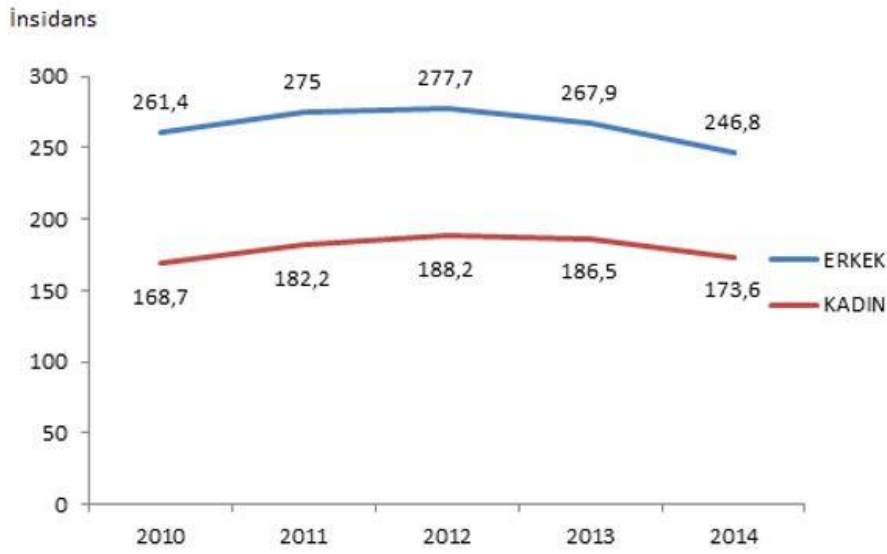

Ulusal Kanser Haftası

Kanser hem dünyada hem de ülkemizde sebebi bilinen ölümler sıralamasında kardiyovasküler hastalıklardan sonra ikinci ölüm sebebi olması açısından önemli bir toplum sağlığı problemidir. Özellikle ortaya çıkışının önlenemediği, taramalarla ölümün yok edilemediği ve erken teşhis edildiğinde tedavinin yaşam kalitesine çok şey katabildiği kanser türlerini göz önüne alırsak korunmanın önemi artmaktadır.

Dünyada her yıl 14 milyon kişinin yakalandığı ve 8,2 milyon kişinin ölümüne sebep olan kanser; yaş, cinsiyet, dil, din, ırk ayrımı yapmaksızın tüm insanları etkilemektedir. Kanserde benzer seyir devam ettiği takdirde, 2030 yılında 22 milyon yeni vaka ortaya çıkması beklenmektedir.

Ülkemizde ki en son resmi rakamlar değerlendirildiğinde bir yıl içerisinde yaklaşık 96.200 erkek ve 67.200 kadının kanser teşhisi aldığı tahmin edilmektedir. Son 5 yıl verileri değerlendirildiğinde; kanser sıklığında herhangi bir artış ya da azalış olmadığı söylenebilir (Şekil 1). Türkiye’de görülmekte olan kanserin sıklığı Avrupa Birliği ülkeleri ve Amerika gibi gelişmişlik düzeyi yüksek olan ülkelere göre daha düşüktür.

Şekil 1. Tüm Kanserler Yaşa Standardize İnsidans Hızlarının Cinsiyete Göre 2010-2014 Yılları Arasındaki Dağılımı (Her 100 bin kişide yıllık teşhis edilen kanser sayısı)

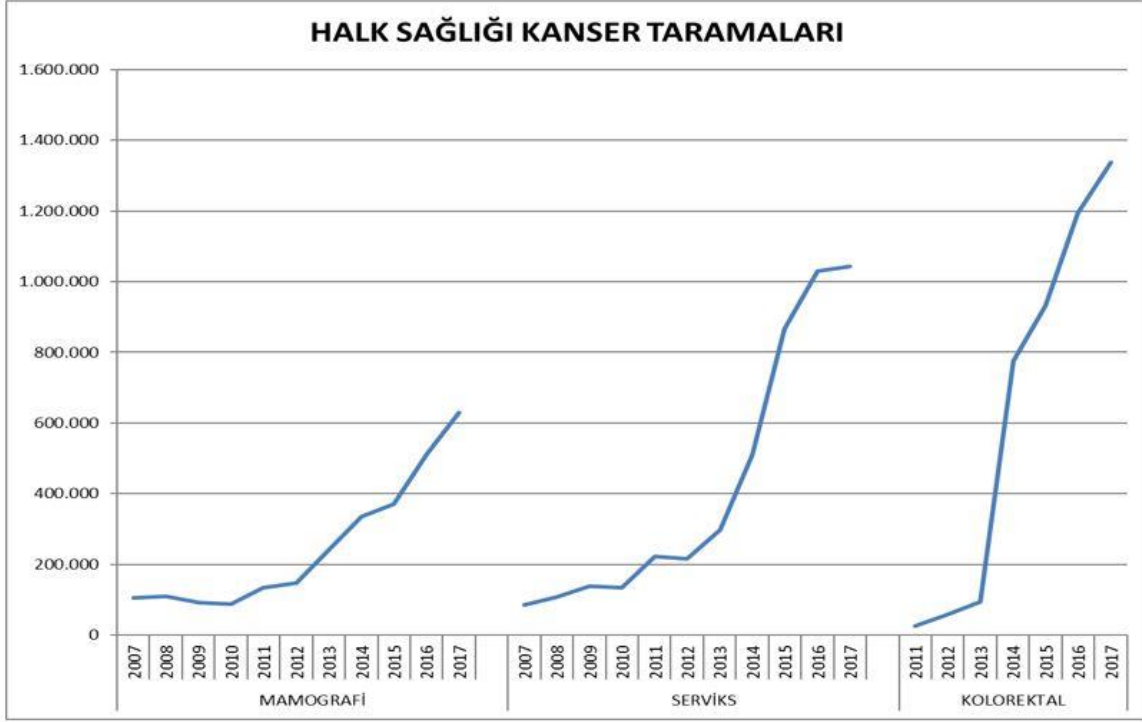
Bireyler ve toplumlar, yaygın kanser türlerinin en az üçte birinin daha sağlıklı bir beslenme biçiminin seçilmesi, tütün ürünlerinden uzak durulması, fiziksel aktivitenin artırılması ve alkol kullanımının azaltılması ile önlenebileceği konusunda bilgilendirilmelidir. Ayrıca ultraviyole radyasyondan korunma, mesleki ve çevresel maruziyetlerin önüne geçilmesi ile kanser yükü daha da azaltılacaktır.

Dünyada ve Türkiye’de kanserin önemli bir kısmı önlenilebilir kanserlerdir. Özellikle ülke verilerimiz değerlendirildiğinde tütün ve obezite ile mücadele programımız kanser kontrolünün en önemli yapıtaşlarını oluşturmaktadır. Hiç kuşkusuz ki kanser tedavi üzerine yapılan yatırımlar ile değil, ancak önleme ve erken teşhis üzerine yöneltilen eylem planları ile kontrol altına alınabilir. Bunlarla beraber alkol ile mücadele, fiziksel aktivitenin artırılması, tuzun kısıtlı kullanılması, enfeksiyon ajanları ile mücadele de çok önemli unsurlardır.

Kanser kontrolünde en önemli yapıtaşı elinizde doğru, tam ve güvenilir veri olmasıdır. Dünya nüfusunun aktif kanser kayıtçılığı açısından sadece %8’i takip edilirken, 2014 yılında 81 ilimizde de aktif kanser kayıt merkezi hizmetleri başlamış ve kanser kayıtçılığında %100 kapsama oranına ulaşılmıştır.

Kanser türlerinin uyarılarını erken keşfetmek, bulgularını araştırmak ve ileri tetkik için hastaların sevk edilmesi erken tanı şansını arttırmaktadır. Bu nedenle, kanserde erken tanı programları toplumun, sağlık çalışanlarının ve politika oluşturucularının bilgisini arttırmayı hedeflemeli, erken tanı olanakları hakkındaki farkındalığı arttırmalıdır. Ülkemizde meme, kalın bağırsak ve rahim ağzı kanserleri için toplumun kaynaklarına ve hastalık yüküne uygun olarak tarama programları yürütülmektedir.

Toplum tabanlı kanser taramalarına yönelik, ülke genelinde Kanser Erken Teşhis, Tarama ve Eğitim Merkezleri (KETEM) kurulmuş olup hâlihazırda ülkemizde 33'ü mobil olmak üzere 199 adet KETEM mevcuttur. Yeni KETEM'ler olabildiğince hastane dışında ulaşımı daha kolay Sağlıklı Yaşam Merkezi şeklinde planlanmakta olup tarama oranlarımız yeni açılan KETEM'lerle birlikte giderek artmaktadır(şekil 2)

Şekil.2. Basamakta yapılan kanser taramaları(yıllara göre)

Kanser taramaları uluslararası standartlarda yürütülmekte; rahim ağzı kanseri uluslararası kanser tarama rehberlerinde de yer alan HPV-DNA testi ile taranmaktadır. Smear ile tarama sonucu pozitif saptanan 100.000 olgudan sadece 4'ünde kanser tespit edilirken, şu an HPV testi pozitif olan 100.000 olguda 400 kanser öncülü lezyon ve 45 kanser yakalanmaktadır. Ayrıca tespit edilen kanser olgularının %90'dan fazlası 1. evre olup yılda yüzlerce kadının hayatı kurtulmaktadır

Bilimsel avantajının yanı sıra HPV DNA testleri merkezi laboratuvarlarda analiz edilerek sonuçlar en geç 10 iş günü içerisinde vatandaşımıza iletilmektedir. Tarama mamografileri de Avrupa Birliği standartlarında kurulmuş olan ulusal raporlama merkezinde değerlendirilmekte ve her iki tarama testinin de sonuçlarına vatandaşlarımız internette ulaşabilmektedirler.